Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

002 Samfunnsøkonomi

5.06.03

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål
Sidetal:	3 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Kalkulator uten eller med tømt minne
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

Oppgave 1 (20 %)

a) Forklar begrepene: Realkapital, konsumentoverskudd, risikopremie.

b) Hva menes med Nash-likevekt? Drøft følgende utsagn: "Rimi og Rema er hver for seg tjent med å kjøre reklamekampanjer, men begge kan likevel tape på dette."

Oppgave 2 (40 %)

a) Forklar og illustrer en persons indifferenskurver og budsjettbetingelse.

b) Forklar personens budsjettbetingelse når det ene godet er fritid og det andre er forbruk. Bruk konsumentteorien til å forklare virkningen av økt lønn på personens valg av ønsket fritid (og dermed tilbud av arbeid).

c) Illustrer et arbeidsmarked der både tilbydere og etterspørrere er pristakere. Forklar lønnsdannelsen. Hva menes med fullkommen konkurranse i den aktuelle sammenheng?

d) Hva menes med klassisk arbeidsledighet? Illustrer arbeidsmarkedet i dette tilfellet, og nevn mulige årsaker til slik ledighet. Angi i figuren mål på samfunnsøkonomisk effektivitetstap som følge av slik ledighet.

e) Drøft følgende utsagn: "Skal vi unngå stor arbeidsledighet i årene framover må vi akseptere større lønnsforskjeller."

Oppgave 3 (40 %)

a) Hva menes med henholdsvis handelsbalansen og driftsbalansen med utlandet? Hva betyr en positiv driftsbalanse for et lands sparing?

b) Hva menes med keynesiansk arbeidsledighet? Hvilke antagelser ligger til grunn for såkalte Keynes-modeller (multiplikatormodeller)?

Anta så følgende makroøkonomiske relasjoner:

(1) $R = C + I + G + A - B$
(2) $C + I = 0{,}8\,(R - T) - 10r + 90$
(3) $A - B = -\,0{,}3R + 40vp^*/p + 10$

der R er nasjonalprodukt, C er privat konsum, I er private realinvesteringer, G er offentlige kjøp, A er eksport, B er import, T er netto skatter, r er innenlands rentenivå, v er valutakurs, p* er internasjonalt prisnivå, og p er nasjonalt pris- og kostnadsnivå.

c) Forklar hver av disse relasjonene. Gjør spesielt rede for hvordan 'internasjonal konkurranseevne' måles i modellen. Gi eksempler på norske næringer som særlig er berørt av denne evnen.

d) Vis at den såkalte IS-relasjonen kan skrives som:

$$R = -1{,}6T + 2G - 20r + 80vp^*/p + 200$$

Finn virkningen på nasjonalproduktet av en skattelette på 10 (mrd. kroner) når r, v, p og p* alle ligger fast.

e) Anta at r = 6, og at v, p og p* alle er lik 1 i utgangspunktet. Anta så at den nasjonale valutaen styrker seg med 10 %. Finn virkningen på nasjonalproduktet. Forklar hva som skjer (mekanismene) i økonomien.

Anta til slutt at vi også har følgende relasjon for såkalt udekket renteparitet:

$$(4) \quad r = r^* + 100\,(Ev - v)/v$$

der r* er det internasjonale rentenivået og Ev er forventet valutakurs om én periode.

f) Hvilke forhold (mekanismer) i kapitalmarkedet forklarer relasjon (4)? Anta at r* = 4, og at r = 6 i utgangspunktet. Finn virkningene på makroøkonomien av at det nasjonale rentenivået settes ned på linje med det internasjonale når p, p* og Ev alle er lik 1 (og forblir uendret). Diskuter analysens relevans for de politikkvalg norske myndigheter står overfor i dagens aktuelle situasjon.